

числе снижение себестоимости единицы товара и рост прибыли. Добавлю, что эта ситуация стала актуальной для Украины только в последние несколько лет.

Пример показывает, что эластичность покупательского спроса оказывает непосредственное влияние на такие важнейшие экономические составляющие любого предприятия, как цена, издержки и прибыль. Однако, не смотря на то, что выявленная закономерность, бесспорно, является одной из основ необходимости изучения теории эластичности в привязке к достижению предприятием экономической прибыли, нельзя забывать и о другой важной зависимости, а именно о связи между личным доходом и спросом на некоторые определенные виды товаров. Для наглядного представления этой зависимости, можно взять в качестве примера такой товар, как предметы роскоши, в частности картины известных художников. Необходимо пояснить, почему в качестве предмета исследования выбирается этот товар. Потребительная стоимость этих товаров связана эстетическим удовольствием от обладания, они приобретаются для коллекционирования, прироста личного капитала. Также у них практически нет прямых конкурентов.

Итак, если рассматривать зависимость личного дохода и спроса на предметы роскоши, то используя формулу шведского экономиста Л. Торнквиста:

$$Q = (\alpha * I * (I - \gamma)) / (I + \beta),$$

где Q – спрос на предметы роскоши;

I – величина личного дохода;

α , β , γ – параметры;

можно продемонстрировать, что с ростом величины личного дохода пропорционально увеличивается и спрос на предметы роскоши (в данном случае картины). При любых параметрах этой зависимости эластичность спроса по доходу по мере превышения последним определенного порогового значения быстро падает и стремится к единице.

Итак, подводя итог, можно еще раз отметить первостепенное значение практического применения теории эластичности с целью повышения прибыли предприятия или для всестороннего, углубленного анализа экономической ситуации. Линейные зависимости между эластичностью спроса и получением предприятием максимального дохода, а также между величиной личного дохода и спросом на продукцию являются основными тенденциями, используемыми для эффективного применения теории эластичности на практике в отношении функционирования современных рынков.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

*Грідін О.П., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
Судакова Д.А., студент, ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровск, Україна*

У сучасних умовах нестабільності ринку успішний розвиток та функціонування будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності в значній мірі залежить від надійної, якісної та обґрунтованої системи економічної безпеки підприємства. Результати господарювання гірничо-збагачувальних підприємств обумовлені впливом факторів макро- та мікросередовища, і, передусім, змінними гірничо-геологічними умовами експлуатації родовища рудної сировини. Це створює загрози сталому розвитку

підприємств. Для прийняття управлінських рішень, адекватних умовам, що склалися, підприємства повинні своєчасно реагувати на негативні впливи вказаних факторів. Використання підприємством корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування визначає його економічну безпеку.

Досвід роботи та наукові дослідження доводять, що всі вітчизняні суб'єкти господарювання вимагають обґрунтованої та виваженої методики управління економічною безпекою підприємства. Це обумовлено високим рівнем конкуренції, необхідністю постійної адаптації організаційно-економічного механізму управління підприємством до сучасних умов господарювання та досить великою кількістю в Україні збиткових і збанкрутілих підприємств.

Протягом останніх років практично кожне підприємство ГЗК України неодноразово ставало перед проблемою збитковості господарської діяльності. Для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування, підприємствам ГЗК необхідно постійно визначати їх економічну безпеку.

Економічна безпека - це захищеність підприємства, а саме: його капіталу, персоналу, матеріальних і нематеріальних активів, прав, позицій на ринках, іміджу і перспектив його подальшого розвитку від негативного впливу сукупності економічних ендогенних і екзогенних факторів.

Процес управління економічною безпекою підприємства повинен включати такі розділи: визначення цілей та задач економіки, аналіз ресурсних можливостей їх реалізації; визначення економічної стратегії, яку варто забезпечувати та відстоювати в інтересах економічної безпеки підприємства; визначення збалансованої економічної політики, необхідної для реалізації цієї стратегії, а також розробка основи для ефективного управління ресурсами.

Об'єктивна взаємозумовленість зовнішніх і внутрішніх щодо системи явищ в економіці і суспільстві в цілому визначає необхідність застосування системного підходу до дослідження економічної безпеки. Тому управління економічною безпекою слід спрямовувати не тільки на ефективну ліквідацію наслідків від настання загрози, але і на зменшення втрат від настання певної загрози за допомогою розробки запобіжних заходів та процедур. Отже, процесу вироблення керуючих впливів повинні передувати аналіз загроз економічної безпеки системи й аналіз стану керованої системи. Процес вироблення керуючих впливів у системі управління економічною безпекою повинен включати процедуру оцінки керованості множини критичних загроз, механізми протидії загрозам і задачу співставлення конкретних механізмів загрозам. На основі цієї задачі й розробляється стратегія управління економічною безпекою.

Припустимо, що досліджувана система складається з трьох підсистем, для кожної з яких також необхідно вирішувати питання економічної безпеки. Стан усієї системи при цьому визначається станами кожної з підсистем, що входять до її складу, і співвідношенням цих станів. Безпека системи припускає тривале її функціонування і максимальне задоволення інтересів усіх її підсистем. Таким чином, безпека системи прямо зв'язана з таким поняттям як передбачуваність її поведінки, тому що саме передбачуваність поведінки дозволяє підготувати і провести комплекс превентивних заходів для тих чи інших загроз, а звідси – забезпечити стійкий розвиток та існування системи, тобто її безпеку. Тобто, що для ефективного управління і забезпечення економічної безпеки, система управління економічною безпекою повинна включати блок антисипації, у якому здійснюється прогноз розвитку системи та її оточення.

Організаційна складова управління економічною безпекою гірничо-збагачувального комбінату пов'язана з удосконаленням структури управління підприємством. Проаналізувавши існуючі науково-практичні підходи до управління економічною безпекою підприємства, можна зробити висновок, що безпосередньо управлінням економічною безпекою на гірничо-збагачувальному комбінаті повинна займатися служба (відділ) економічної безпеки, завданнями якої є: моніторинг всіх внутрішніх та зовнішніх загроз підприємства; прогнозування можливих наслідків загроз; оцінка рівня економічної безпеки підприємства; розробка стратегії протидії загрозам підприємства; аналіз ефективності впровадження розробленої стратегії; аналіз впливу організаційних заходів на загальний рівень економічної безпеки підприємства.

Структура служби економічної безпеки гірничо-збагачувального комбінату безпосередньо залежить від його розміру, галузевої приналежності та стадії життєвого циклу залізорудної продукції й укрупнено повинна складатися з відділів економічного аналізу, розробки стратегії підприємства та оцінки її ефективності.

Для управління економічною безпекою гірничо-збагачувального комбінату важливою є ідентифікація загроз підприємства. Всі загрози в діяльності гірничо-збагачувального комбінату необхідно оцінювати за двома показниками: величина втрат та імовірність їх настання. При розробці стратегії заходів із забезпечення економічної безпеки гірничо-збагачувального комбінату слід визначитися з пріоритетом загроз, тобто ранжувати загрози. Ранжування загроз пропонуємо проводити за показником математичного сподівання, що надає можливість ефективно розподіляти кошти в умовах їх обмеженості на протидію найбільш небезпечним загрозам діяльності підприємства. При розробці методичного підходу до управління економічною безпекою гірничо-збагачувального комбінату необхідно використовувати метод мінімізації загальних витрат на забезпечення економічної безпеки, який базується на взаємозв'язку превентивних, ліквідаційних та маржинальних витрат.

Заходи із забезпечення економічної безпеки гірничо-збагачувального комбінату потрібно узгоджувати з цілями його діяльності та ресурсами, що є у нього в наявності.

Пропонуємо наступні етапи управління економічною безпекою гірничо-збагачувального комбінату: уточнення та корегування місії підприємства; якісна та кількісна оцінка економічної безпеки підприємства; факторний аналіз рівня економічної безпеки підприємства; ідентифікація та побудова класифікації загроз економічної безпеки підприємства; оцінка та ранжування загроз; розробка системи заходів з нівелювання загроз або мінімізації втрат від загроз; визначення оптимального розміру превентивних витрат забезпечення економічної безпеки підприємства; прогнозування рівня економічної безпеки підприємства з урахуванням розробленої системи заходів; корегування системи заходів із забезпечення економічної безпеки підприємства; впровадження розробленої системи заходів у діяльність підприємства.

Забезпечуючи необхідний рівень економічної безпеки ГЗК, необхідно враховувати його взаємозв'язок з рентабельністю підприємства. Зростання рівня економічної безпеки повинне призводити, при інших рівних умовах, до збільшення рентабельності діяльності підприємства, щоб забезпечувати його конкурентоспроможність на ринку.

Список літератури:

1. Ртищев С. А. Управління підвищенням техніко-організаційного рівня гірничо-металургійного виробництва // Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, стратегічне управління, маркетинг, проблеми теорії та практики : II міжвуз. наук.-практ. конф., 22 травн. 2011 р. : тези допов. – Кривий Ріг : КТУ, 2011. – С. 21–22.
2. Судакова О. І. Організаційно-економічні механізми управління економічною безпекою підприємств // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 237: В 6 т. – Том I. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – С. 41–49.

К ВОПРОСУ СТИМУЛИРОВАНИЯ ТРУДА НА ПРЕДПРИЯТИИ

*Грошелева Е.Г., к.э.н., доцент кафедры менеджмента производственной сферы,
Огневой А.Р., магистрант кафедры менеджмента производственной сферы,
ГВУЗ «НГУ», г. Днепропетровск, Украина*

Высоко мотивированный персонал, разделяющий цели организации, обладающий достаточной компетентностью для качественного выполнения своих обязанностей, а также занимающий в процессе труда активную позицию, в современных условиях рассматривается как ключевой фактор для формирования долгосрочных конкурентных преимуществ. Простое наличие необходимых навыков и умений у сотрудников организации - это лишь потенциальная энергия, то есть теоретическая возможность максимально эффективно использовать имеющиеся в распоряжении организации ресурсы. Для перехода в кинетическое состояние, то есть получения реального действия, на предприятии должна быть сформирована и реализована оптимальная в существующих условиях мотивационная политика, учитывающая факторы, реально значимые для сотрудников.

Мотивация - это процесс побуждения себя и других к деятельности для достижения личных целей или целей организации. Мотивация может быть внешней по отношению к индивиду и внутренней. Наиболее исследованной формой является внешняя мотивация, которая проявляется в форме стимулирования. Традиционно выделяют два вида стимулирования: материальное и нематериальное. Наиболее очевидной и существенной составляющей материального стимулирования на предприятии выступает заработная плата. И хотя современные теории утверждают приоритет нематериальных факторов, такая ситуация наиболее оправдана для условий стран с развитым типом экономики с их высоким уровнем жизни. Для Украины же с учетом текущих реалий чаще приоритет имеет материальная составляющая. Сделать подобный вывод позволяет статистика, а она такова: за последние 5 лет, начиная с 2008 и по 2013 гг., минимальная заработная плата выросла с 605 грн/мес до 1218 грн/мес, прожиточный минимум - с 626 грн/мес в 2008 и до 1176 грн/мес в 2013 г, а средняя заработная плата по стране - с 1806 грн/мес и до 3261 грн/мес. Таким образом, приведенные цифры свидетельствуют, что для существенной части населения, заработанных денег хватает только для приобретения минимального набора продуктов питания, непродовольственных товаров и услуг, необходимых для сохранения своего здоровья и поддержания жизнедеятельности, поскольку минимальная заработная плата лишь на 3% превышает размер прожиточного минимума. Если же смотреть по стране в целом, то доля прожиточного минимума, обеспечивающего удовлетворение физиологических потребностей человека